

VÝBOR SLS INFORMUJE

Zápis zo zasadnutia výboru SLS konaného dňa 8.11.1999 v Novej Sedlici

Prítomní: Doc. Ilja Krno, Dr. Ferdinand Šporka, Dr. Peter Bitušík, Dr. Elena Štefková,
Dr. Eva Tirjaková, Doc. Igor Hudec, Dr. Marta Illyová, Dr. Jarmila
Makovinská.

Ospravedlnení: Dr. Lívia Tóthová

Program:

1. Otvorenie – Doc. Krno
2. Odborné semináre
3. Financie SLS, členské príspevky
4. Konferencia ČLS a SLS
5. IAD, národný reprezentant pre IAD
6. Limnologický spravodajca
7. Postgraduálne štúdium hydrobiológie
8. Rôzne:

- Dr. Tirjaková oboznámila so seminármi, ktoré sa uskutočnili v roku 1999:

15.4.1999 – Hydrobiologické granty vysokých škôl a SAV v rokoch 1994-1999

27.5.1999 - Tomáš Derka: Potulky hydrobiológa v horách a pralesoch

Venezuely

19.5.1999 - Ján Barica: Ako som 30 rokov robil vodu v Kanade

8.6.1999 – Svetlana Zahrádková: Prognózovanie modelov riečnych
ekosystémov na základe taxocenóz Ephemeroptera v povodí rieky Moravy

plánovaná prednáška Dr. Černého z Prahy – termín a téma bude upresnená v
pozvánke.

- V dňoch 27. – 31.3.1999 sa uskutoční Hydrobiologický kurz – program a miesto sa
upresní v cirkulári.

- Dr. Štefková oboznámila s aktuálnym stavom účtu SLS. SLS žiadala zo Strediska
vedeckých spoločností SAV príspevok 10 000,-Sk na rok 1999. Na účet SLS ku
dnešnému dňu prišlo 3 000,-Sk. Dr. Štefková pripraví vyúčtovanie rozpočtu SLS za
rok 1999 a odovzdá na Stredisko vedeckých spoločností SAV. V roku 1999 zaplatilo
členské príspevky 57 členov z 82. Členovia, ktorí nezaplatili členské na rok 1999,

prípadne 1998, dostanú spolu s Limnologickým spravodajcom zloženky na vyrovnanie svojich podlžností.

- Doc. Krno informoval o konferencii ČLS a SLS, ktorá sa bude konať v septembri 2000 v Karloviciach na Morave. V priebehu dvoch mesiacoch bude k dispozícii predbežná prihláška.

- Na konferencii by malo prebehnúť valné zhromaždenie členov SLS spolu s voľbami nového výboru. Výbor konštatoval na základe skúseností z predchádzajúcej konferencie, že na konferencii bude pravdepodobne malá účasť členov SLS. Preto navrhuje uskutočniť valné zhromaždenie a voľby do výboru na niektorom zo seminárov roku 2000.

- Výbor navrhol kandidátku do výboru SLS:

Derka Tomáš, Tirjaková Eva, Krno Ilja, Illyová Marta, Štefková Elena, Šporka Ferdinand, Hudec Igor, Bitušík Peter, Olvecký Norbert, Elexová Emília, Makovinská Jarmila, Kultánová Mária.

- Národný reprezentant Slovenska v IAD bol v predchádzajúcom období Ing. Igor Liška, CSc. z VÚVH Bratislava. Keďže v súčasnosti pracuje v zahraničí, požiadal výbor SLS aby bol navrhnutý nový reprezentant. Po diskusii sa výbor dohodol, že Doc. Krno a Dr. Makovinská požiadajú RNDr. Vranovského, aby dočasne reprezentoval Slovensko v IAD.

- Limnologický spravodajca by mal vyjsť ešte v roku 1999, resp. na začiatku roku 2000. Výbor sa uzniesol, že redaktor Limnologického spravodajcu bude riadnym členom výboru SLS. Za jednotlivé inštitúcie by mali garantí odovzdať zoznam schválených grantov a VTP.

- Na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave sa pripravuje postgraduálne štúdium hydrobiológie. Výbor schválil navrhnutých garantov a členov komisie.

Garanti: Doc. RNDr. Ilja Krno, DrSc.
Doc. RNDr. Igor Hudec, CSc.
Doc. RNDr. František Hindák, DrSc.
RNDr. Peter Bitušík, CSc.

Členovia komisie:

RNDr. Jozef Halgoš, DrSc.
RNDr. Ferdinand Šporka, CSc.
RNDr. Jarmila Makovinská, CSc.
Ing. Pavel Hucko, CSc.
RNDr. Jan Helešic, CSc.
RNDr. Jiří Kopáček, CSc.
RNDr. Miroslav Holubec, CSc.
RNDr. Vladimír Kováč, CSc.

- Prof. Kubíček zaslal ďakovný list výboru SLS za pranie k jeho 70-tym narodeninám.

- Výbor schválil členstvo v SLS novým hydrobiológom, ktorými sú:

Mgr. Zuzana Zaťovičová, ÚZ SAV Bratislava, Ing. Milan Mešter, TÚ Zvolen, Mgr. Zuzana Živicová, VÚVH Bratislava a Ing. Soňa Hrabínová, VÚVH Bratislava

- Ing. L. Hamerlík (ÚZ SAV) pripraví SLS stránku na Internete. Adresa: <http://www.savba.sk/sav/svs>

- V súvislosti s medzinárodným projektom EMERGE v Tatrách sa uskutoční seminár k tomuto projektu.

- Hydrobiologický kurz sa uskutoční v dňoch 27.-31.3.2000 v Rajeckých Tepliciach. Pozvánku s programom obdržia všetci členovia SLS.

Zapísala: J. Makovinská

KRONIKA

Profesor Kubíček, CSc. zaslal pri príležitosti udelenia čestného členstva v SLS výboru limnologickej spoločnosti list, ktorý v plnom znení uverejňujeme:

Byl jsem velice potěšen a dojat zároveň množstvím upřímných ústních nebo písemných blahopřání a dárků vedení a členů SLS, kterých se mi dostalo při příležitosti mého životního jubilea.

Hluboce si vážím všech těchto projevů a přání, zejména udělení čestného členství společnosti, které pro mne znamená neočekávané, ale milé uznání mého celoživotného odborného i spolkového snažení.

Proto bych si dovilil prostřednictvím Vašeho spolkového tisku poděkovat všem, u nichž jsem získal důvěru a přátelství, za projevená přání a za udělení nejvyšší pocty SLS.

Přeji Společnosti a všem slovenským limnologům, aby ve zdraví a v tvůrčí atmosféře mohli dále rozvíjet společenské a odborné dědictví předchůdců ke cti slovenské společnosti i limnologie jako vědy bez hranic.

S pozdravem František Kubíček v.r.

Pred 70-timi rokmi vznikla prvá hydrobiologická stanica pri Dunaji na Slovensku

Prírodovedná trieda Učenej spoločnosti Šafárikovej na jar roku 1929 dala do používania hydrobiologickú stanicu pri Šamoríne v intraviláne obce Čilistov (Csöllösztó) ako prvé terénne pracovisko pre výskum Dunaja a priľahlého okolia na území Slovenska. Jej vznik finančne podporilo, ako sľubnú nádej pre rozvoj biologického výskumu na Slovensku, viacero štátnych inštitúcií i významných osobností Československej republiky: Ministerstvo poľnohospodárstva (napríklad aj minister, prof. dr. O. Srdínko, s porozumením poskytol z fondu umelých hnojív sumu 20 000,- Kč), Ministerstvo školstva a národnej osvety venovalo 10 000,- Kč a prezident republiky prostredníctvom kabinetnej kancelárie daroval 6 000,- Kč.

Hlavná zásluha o vybudovanie stanice patrí MUDr. Zdenkovi Frankenbergerovi, DrSc. (1892-1966), profesorovi Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, ktorý už na ustanovujúcom valnom zhromaždení USŠ v roku 1926 vyslovil myšlienku zriadiť hydrobiologickú stanicu. Krátko potom spolu s dr. B. Krajníkom, asistentom Ústavu pre všeobecnú biológiu LF UK, osobne vyhliadol vhodné miesto pre stanicu. Stavebnú parcelu vyberali po dôkladnej úvahe tak, aby vyhovovala z hľadiska odborného aj praktického. Z odborného hľadiska zavážilo najmä zastúpenie rôznych typov vôd v bezprostrednej blízkosti vyhliadnutej lokality. Z praktického aspektu bola v popredí dostupnosť stanice verejným dopravným prostriedkom a nie veľká vzdialenosť od Bratislavy.

Hydrobiologická stanica bola neveliká murovaná budova, na prízemí mala byť pre domovníka, laboratórium, kde mohli pohodlne pracovať súčasne 2-3 pracovníci a tmavú komoru. Dve manzardové miestnosti v podkroví boli zariadené ako ubytovne pre 4 ľudí. Vybavenie stanice v jej začiatkoch bolo veľmi skromné a zahrňovalo len najnutnejšie pomôcky a aparátúry na odbery vzoriek vodných organizmov a na ich mikroskopické spracovanie. Súčasťou základného inventáru bol drevený čln, neskôr i väčší čln s príviesným motorom.

Aj s týmto, z dnešného pohľadu veľmi jednoduchým vybavením, sa však darilo uskutočňovať hydrofaunistický výskum Dunaja a jeho ramien a plniť tak program, pre ktorý stanicu zriadili. Je tiež zásluhou prof. Z. Frankenbergera, že pravidelne publikoval správy o jej činnosti, takže nám zanechal dobrý prehľad o jej činnosti a dosiahnutých výsledkoch (1930-1936). K ekologickému výskumu, do ktorého mala výskumná práca stanice postupne vyústiť, však už v skutočnosti nedošlo. Okrem postupného nedostatku financií pre vlastný chod stanice, bola jej funkcia ochromená vojnovými udalosťami. Po pripojení južného Slovenska k Maďarsku, stanica prerušila svoju činnosť. V povojnovom období pre skomplikované majetkovoprávne pomery a celkový schátraný stav budovy, nepodarilo sa stanicu už znova obnoviť. Vlastná budova stanice sa dochovala až po súčasnosť, avšak postupne prešla viacerými stavebnými úpravami, takže oproti pôvodnej stavbe je jej terajší vzhľad úplne pozmenený.

Hoci prevažná väčšina výskumnej práce, ktorá sa na stanici vykonávala, má charakter krátkodobých, niekedy len príležitostných faunistických či floristických pobytových exkurzií, predsa z nich vzišlo mnoho nových poznatkov o vodnej, najmä bentickej faune dunajských ramien, a aj o suchozemskej faune a flóre okolia Dunaja. Hlavným prínosom hydrobiologickej stanice USŠ pri Šamoríne je však to, že významným spôsobom upriamila pozornosť československých biológov na Dunaj a jeho ramennú sústavu, a že vstúpila do ich povedomia myšlienku, urobiť z rieky Dunaj objekt dôkladného dlhodobého výskumu. Tento historický odkaz je pre slovenskú limnológiu stále aktuálny.

Lubomír Kováčik

KONFERENCIE - KURZY - SEMINÁRE

V dňoch od 27.3. do 31.3. sa v Rajeckých Tepliciach uskutoční Hydrobiologický kurz. Programovou náplňou kurzu budú odborné hydrobiologické prednášky, oboznámenie s novými trendmi a metódami v limnológii.

XII. konferencia ČLS a SLS sa uskutoční v dňoch 18. - 22.9.2000 v Koutech nad Desnou pod názvom „Limnologie na prelomu tisíciletí“. 1. cirkulár bol už rozoslaný členom spoločnosti. Organizačným garantom konferencie je Dr. Martin Rulík, Hydrobiologické odd. Katedry ekologie, PŘF UP Olomouc.

Tel.: +420 68 524 1065

Fax: +420 68 5225737

e-mail: rulik@prfholnt.upol.cz

Termín zaslania záväzných prihlášok: 30.4.2000-03-15

Termín odovzdania príspevkov do zborníka: 15.6.2000

DOMÁCA LIMNOLÓGIA

Limnologické granty a projekty riešené na pracoviskách zameraných na výskum vody:

Genetická charakteristika rodu Daphnia v priehradách Slovenska. (2/6013/99).

Riešiteľ : Doc. Igor Hudec, CSc. Grant Ústavu Zoológie SAV.

Technické podmienky obnovenia ekologickej stability inundačného územia na vybranom vodnom toku Východoslovenskej nížiny. (VEGA 1/6123/99). Grant Technickej Univerzity Košice.

Riešiteľ: Doc. Ing. Anna-Mária Švecová, CSc.

Zmeny v štruktúre zoocenóz dlhodobu antropicky ovplyvnených biotopov.

Riešiteľ: RNDr. Jozef Halgoš, DrSc. (PRÍF UK Bratislava)

Štruktúra cenóz v závislosti od prírodných a antropických vplyvov. V rámci grantu sa robí hydrobiologický výskum povodia Gidry v Malých Karpatoch.

Riešiteľ: RNDr. Jozef Halgoš, DrSc.

Ekológia a biodiverzita vodného hmyzu skupiny Exopterigota na Slovensku.

Riešiteľ: Doc. RNDr. Ilja Krno, DrSc.

Limnológia horských tokov Východných Karpát.

Riešiteľ: RNDr. Peter Bitušík, CSc. (PRÍF UK Bratislava, Ústav zoológie SAV, Fakulta ekológie Zvolen)

Príručka na určovanie lariev pakomárov Slovenska

Koncom februára vyšla vo Vydavateľstve Technickej univerzity vo Zvolene 1. časť Príručky na určovanie lariev pakomárov Slovenska, autorom ktorej je P. Bitušík. Tento diel je zameraný na podčelade Buchonomyinae, Diamesinae, Prodiamesinae a Orthoclaadiinae.

Determinačný kľúč vychádza z najnovších poznatkov v systematike a platného menoslovnia čelade Chironomidae. Jeho používanie by mohlo viesť k odstráneniu nepresností, ktoré vznikajú pri determinácii lariev pomocou rôznych, často starších determinačných prác. Každému rodu je v kľúči venovaný samostatný odsek v špeciálnej časti. Komentár zdôrazňuje znaky, ktoré ho odlišujú od príbuzných rodov a upozorňuje na možnú zámenu s inými taxónmi. Rod je ďalej členený na nižšie taxonomické úrovne a ak je to možné, až na úroveň jednotlivých druhov. Taxonomické poznámky sú doplnené údajmi o ekológii jednotlivých druhov a ich rozšírení na území Slovenska. Text je doplnený obrázkami najdôležitejších determinačných znakov, z ktorých časť je kreslená podľa materiálu lariev z vlastných zberov, časť je prevzatá a upravená podľa originálov iných autorov.

Príručka vyšla v náklade 100 ks a je možné zakúpiť si ju v predajni skript Technickej univerzity vo Zvolene. Cena jedného výtlačku je 50.- Sk.

Cyrusove komôrky - typ I a II

obidve v rovnakej cene 4 620,- Kč (+ 22%DPH) plus doručenie vrátane JCD za 680,- Kč (+22% DPH) v termíne do 14 dní dodá firma:

OPTING servis, Luboš Sevcik, Bohuminská 61, CZ-710 00 Ostrava – Slezská Ostrava, Česká republika

Kľúč na určovanie obrúčkavcov Annelida.

Tarmo TIMM – **A Guide to the Estonian Annelida.**

Estonian Naturalists Society, 208 pp.

Cena za jeden výtlačok včítane poštovného je 10 USD.

Možnosť objednania na adrese: Estonian Naturalists Society, Struve str. 2, 51003 Tartu, Estonia

Informácie aj na adrese: struve@elus.taru.ee

RNDr. Vlasta Onderíková, CSc. (*1930)
Prom. ped. Bruno Brveník (*1935)
RNDr. Mária Holobradá (*1945)
RNDr. Jaroslav Černý, CSc. (*1950)
Doc. RNDr. Agáta Fargašová, CSc. (*1950)
Doc. RNDr. Ilja Krno, DrSc. (*1950)
RNDr. Mária Kultánová (*1950)

V mene všetkých členov Slovenskej limnologickej spoločnosti prajeme všetkým jubilantom všetko najlepšie pri príležitosti ich životného jubilea, hlavne veľa zdravia a tvorivých síl.

Výbor SLS

Redakcia:	RNDr. Marta Illyová, RNDr. Elena Štefková
Grafická úprava:	RNDr. Ferdinand Šporka, CSc.
Vydáva:	Slovenská limnologická spoločnosť pre internú potrebu
Adresa:	ÚZ SAV, odd. hydrobiológie Dúbravská cesta 9, 842 06 Bratislava
Telefón:	07-59 30 26 11
Fax:	07-59 30 26 46
E-mail:	illyova@savba.sk stefkova@savba.sk

Tlač: UVTIP NOI
Číslo 1 vychádza 15.3.2000